

Д-р Ристо Фотов

Осигурување

Скопје 2006

БЕСПЛАТЕН ПРИМЕРОК

Д-р Ристо Фотов

ОСИГУРУВАЊЕ

Скопје, 2006

ОСИГУРУВАЊЕ

Д-р Ристо Фотов

Издавач: ЕВРОПСКИ УНИВЕРЗИТЕТ -
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - Скопје

Факултет за економски науки

Рецензенти: Доц. д-р Милан Илиески
Доц. д-р Сашо Кожухаров,
Европски универзитет, Скопје

Печати: Цетис, Скопје

Тираж: 750 примероци

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“,
Скопје

368(075.8)

ФОТОВ, Ристо

Осигурување / Ристо Фотов. - Скопје : Европски универзитет,
2006. - 302 стр. : илустр. ; 24 cm

Библиографија: стр. 301

ISBN 9989-184-13-5

а) Осигурување - Високошколски учебници
COBISS.MK-ID 66761738

СОДРЖИНА

<u>ОСИГУРУВАЊЕ</u>	11
<u>ВОВЕД</u>	11
1. <u>ЗНАЧЕЊЕ, ПОИМ И ДЕФИНИЦИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕТО</u> ...	13
1.1. <u>Дефиниции на некои основни поими во осигурувањето</u>	14
2. <u>ФУНКЦИИ НА ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	16
3. <u>ЕЛЕМЕНТИ НА ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	18
3.1. <u>Ризик</u>	18
3.1.1. <u>Оценка на ризик</u>	18
3.1.2. <u>Последици од неточно утврдување на околностите на ризикот</u>	28
3.2. <u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТ</u>	29
3.2.1. <u>Класа на заштитни мерки</u>	31
3.2.2. <u>Градежна категорија</u>	33
3.2.3. <u>Предмет на осигурување</u>	34
3.2.4. <u>Премија за осигурување</u>	35
3.2.5. <u>Бонус и малус</u>	35
3.2.6. <u>Франшиза</u>	36
4. <u>ФАКТОРИ КОИ ЈА ДЕТЕРМИНИРААТ ПРЕМИЈАТА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ</u>	38
4.1. <u>ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА ПРЕМИЈА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ</u> 38	
4.1.1. <u>Класа на опасност</u>	38
4.1.2. <u>Сума на осигурување</u>	40
4.1.3. <u>Сума на осигурување и вредност на осигурениот предмет</u>	42
5. <u>НАДОСИГУРУВАЊЕ (ЧЛЕН 988 ОД ЗАКОНОТ ЗА ОБЛИГАЦИОНИТЕ ОДНОСИ)</u>	49
5.1. <u>Двојно и повеќекратно осигурување (види член 990 од Законот за Облигационите односи)</u>	49
5.2. <u>Последици од постоење на двојно</u>	51
6. <u>ПОДОСИГУРУВАЊЕ (ВИДИ ЧЛЕН 992 ОД ЗАКОНОТ ЗА ОБЛИГАЦИОНИТЕ ОДНОСИ)</u>	52
7. <u>МОДАЛИТЕТИ НА ОСИГУРИТЕЛНИ ПОКРИТИЈА</u>	54
7.1. <u>Сума на осигурување на основа на вистинска вредност</u>	54
<u>ПРЕСМЕТКА НА ПРЕМИЈА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ СПОРЕД ПОСЕБНИТЕ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОПРЕМА НА ДОГОВОРЕНА ВРЕДНОСТ</u>	56
7.2. <u>Сума на осигурување на основа на нова вредност</u>	56
7.3. <u>Сума на осигурување на основа на таксирана вредност</u>	58

7.4.	СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ НА ОСНОВА НА ПРВ РИЗИК	58
7.5.	СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ НА ОСНОВА НА НАЈГОЛЕМА ВРЕДНОСТ КОЈА ПРЕДМЕТИТЕ МОЖАТ ДА ЈА ИМААТ (ФЛОТАНТНО ОСИГУРУВАЊЕ)	58
8.	<u>ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ</u>	60
9.	<u>РЕЗЕРВИ НА СИГУРНОСТ</u>	62
10.	<u>ТЕХНИЧКИ РЕЗУЛТАТ</u>	64
11.	<u>ДОКУМЕНТАЦИЈА ВО ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	67
11.1.	<u>ПОЛИСА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ</u>	67
11.1.1.	<i>Видови на полиси за осигурување</i>	70
11.2.	<u>ПОТВРДА ЗА СКЛУЧЕНО ОСИГУРУВАЊЕ</u>	75
11.2.1.	<u>ПИСМЕНИ ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ</u>	75
11.2.2.	<i>Полиса за осигурување како договор за осигурување</i>	76
11.3.	<u>ЛИСТ НА ПОКРИТИЕ</u>	77
11.4.	<u>СЕРТИФИКАТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ</u>	80
11.5.	<u>SLIP И COVER NOTE</u>	80
12.	<u>ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ДОГОВОРНИТЕ СТРАНКИ ВО ДОГОВОРОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ</u>	82
12.1.	<u>ОБВРСКИ НА ДОГОВАРАЧОТ НА ОСИГУРУВАЊЕТО И НА ОСИГУРЕНИОТ</u>	83
12.2.	<u>ОБВРСКИ ПРИ СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ</u>	84
12.3.	<u>ОБВРСКИ ЗА ВРЕМЕ НА ТРАЕЊЕТО НА ДОГОВОРОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ</u>	85
12.4.	<u>ОБВРСКИ КОГА ЌЕ НАСТАНЕ ОСИГУРЕНИОТ СЛУЧАЈ</u>	86
12.5.	<u>ОБВРСКИ НА ОСИГУРИТЕЛОТ</u>	92
12.6.	<u>НАДОМЕСТ НА ШТЕТА</u>	95
12.7.	<u>ТРАЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	102
12.8.	<u>КЛАСИФИКАЦИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	103
12.9.	<u>ПОДЕЛБА НА ОСИГУРУВАЊЕТО СПОРЕД ПРИРОДАТА НА РИЗИКОТ</u> ...	104
12.10.	<u>ПОДЕЛБА НА ОСИГУРУВАЊЕТО СПОРЕД НАЧИНОТ НА ОРГАНИЗИРАЊЕ</u>	106
12.11.	<u>ПОДЕЛБА НА ОСИГУРУВАЊЕТО СПОРЕД БРОЈОТ НА ОСИГУРЕНИЦИ</u>	107
13.	<u>ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ НА ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	110
13.1.	<u>ОСИГУРУВАЊЕТО ВО ПАЗАРНА ЕКОНОМИЈА</u>	110
13.2.	<u>ВИДОВИ НА ОСИГУРУВАЊЕ</u>	115
14.	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТИ</u>	117
14.1.	<u>ОСИГУРУВАЊЕ ОД ПОЖАР ЦИВИЛ И ОД НЕКОИ ДРУГИ ОПАСНОСТИ</u>	118
14.2.	<u>ОСИГУРУВАЊЕ ОД ПРОВАЛНА КРАЈБА И РАЗБОЈНИШТВО</u>	122
14.3.	<u>ОСИГУРУВАЊЕ СТАКЛО ОД КРШЕЊЕ</u>	124
14.4.	<u>ДОМАКИНСКО ОСИГУРУВАЊЕ</u>	125
14.5.	<u>ОСИГУРУВАЊЕ ОД ОПШТА ОДГОВОРНОСТ ОДНОСНО ОДГОВОРНОСТ ОД ДЕЛНОСТ</u>	128

<u>14.6.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ ОД ПОЖАР И НЕКОИ ДРУГИ ОПАСНОСТИ НА ИНДУСТРИСКИ, ЗАНАЕТЧИСКИ И УСЛУЖНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА</u>	129
<u>14.7.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ЗАЛИХИ НА ФЛОТАНТНА ОСНОВА ОД ОПАСНОСТ ОД ПОЖАР И НЕКОИ ДРУГИ ОПАСНОСТИ</u>	133
<u>14.8.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ МАШИНИ ОД КРШЕЊЕ И ОД НЕКОИ ДРУГИ ОПАСНОСТИ</u> 136	
<u>14.9.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ОБЕКТИ ВО ГРАДБА</u>	140
<u>14.10.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ОБЕКТИ ВО МОНТАЖА</u>	141
<u>14.11.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ ОД ОПАСНОСТ ОД ПРЕКИН НА РАБОТА ПОРАДИ ПОЖАР И НЕКОИ ДРУГИ ОПАСНОСТИ (ШОМАЖНО ОСИГУРУВАЊЕ)</u>	143
<u>14.12.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ЕЛЕКТРОНСКИ СМЕТАЧИ, ПРОЦЕСОРИ И СЛИЧНИ УРЕДИ</u>	144
<u>14.13.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТОТ НА ЕЛЕКТРОСТОПАНАСКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА</u>	147
<u>14.14.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВО</u>	148
<u>14.15.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ПОСЕВИ И ПЛОДОВИ</u>	148
<u>14.15.1.</u>	<u>Осигурени опасности (ризичи)</u>	149
<u>14.15.2.</u>	<u>Обем на осигурително покривање</u>	150
<u>14.15.3.</u>	<u>Начин на склучување на осигурувањето</u>	150
<u>14.16.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТНИ</u>	152
<u>14.17.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ СТОКА ВО ЛАДИЛНИЦИ</u>	153
<u>14.18.</u>	<u>КОМБИНИРАНОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА МОТОРНИ ВОЗИЛА (КАСКО ОСИГУРУВАЊЕ)</u>	155
<u>14.19.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ НА МОТОРНИ ВОЗИЛА ОД АВТООДГОВОРНОСТ</u>	160
<u>14.20.</u>	<u>ОСИГУРУВАЊЕ ТРАНСПОРТ И КРЕДИТИ</u>	164
<u>14.20.1.</u>	<u>Меѓународен карго односно осигурување на стока во меѓународен превоз</u>	166
<u>14.21.</u>	<u>ШТЕТИТЕ ВО ТРАНСПОРТНО ОСИГУРУВАЊЕ</u>	173
<u>14.22.</u>	<u>ЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ</u>	179
<u>14.22.1.</u>	<u>Основни карактеристики на осигурување живот</u>	181
<u>14.22.2.</u>	<u>Технички основи во осигурување живот</u>	182
<u>14.22.3.</u>	<u>Математичка резерва кај осигурување живот</u>	184
<u>14.22.4.</u>	<u>Видови договори за осигурување живот</u>	185
<u>14.22.5.</u>	<u>Склучување на договор за осигурување живот</u>	186
<u>14.22.6.</u>	<u>Последици од неплаќање на премија за осигурување живот</u>	188
<u>14.22.7.</u>	<u>Откуп на осигурувањето</u>	189
<u>14.22.8.</u>	<u>Полисата за осигурување живот како инструмент на залог</u>	190
<u>14.22.9.</u>	<u>Видови осигурување живот</u>	190
<u>14.22.10.</u>	<u>Останати видови на осигурување живот</u>	192
<u>14.22.11.</u>	<u>Обврските на осигурителот по договорот за осигурување живот</u>	196
<u>14.22.12.</u>	<u>Менаџирање со портфелот и структурата на портфелот кај осигурување живот</u>	199
<u>14.22.13.</u>	<u>Договорни странки во полисата за осигурувањето на живот</u>	200
	<u>ОСНОВНИ ПОИМИ ВО ОСИГУРУВАЊЕТО НА ЖИВОТ</u>	201
<u>14.22.14.</u>	<u>Обновување на договорот за осигурување на живот</u> ...	205

15.	<u>УПРАВУВАЊЕ СО ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	218
16.	<u>ПРИМЕНА НА МАРКЕТИНГ ВО ОСИГУРУВАЊЕ</u>	221
17.	<u>ЗАКОН НА ГОЛЕМИТЕ БРОЕВИ</u>	224
18.	<u>ТЕОРИЈА НА ВЕРОЈАТНОСТА</u>	225
19.	<u>ШТЕТИ</u>	226
19.1.	<u>Извид, процена и ликвидација на штети</u>	226
19.2.	<u>Пријавување на штети</u>	227
19.3.	<u>Евидентирање и формирање на предмет за штета</u>	227
19.4.	<u>Извид и процена на штета</u>	228
19.5.	<u>Елементи за одредување на тотални и делумни штети</u>	228
19.5.1.	<u>Тотална штета</u>	229
19.5.2.	<u>Делумни штети</u>	230
19.6.	<u>Начин на утврдување на висината на штетата</u>	232
19.6.1.	<u>Амортизација</u>	234
19.6.2.	<u>Вредност на остатокот</u>	237
19.6.3.	<u>Начело на пропорција и случаи кога се применува</u>	237
19.6.4.	<u>Процена на настанати штети на посеви и плодови</u>	238
19.6.5.	<u>Начини или методи на процена кај осигурување на посеви и плодови</u>	239
20.	<u>ПОИМ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ</u>	242
20.1.	<u>Соосигурување</u>	242
20.1.1.	<u>Поим и значење</u>	242
20.1.2.	<u>Видови на соосигурувања</u>	243
20.2.	<u>Реосигурување</u>	246
20.3.	<u>Поделба на реосигурувањето</u>	249
20.3.1.	<u>Активно реосигурување</u>	249
20.3.2.	<u>Пасивно реосигурување</u>	250
20.4.	<u>Организација на реосигурувањето</u>	250
20.5.	<u>Основни поими во реосигурувањето</u>	251
20.5.1.	<u>Самопридржај</u>	251
20.5.2.	<u>ММШ (ПМЛ)</u>	252
20.5.3.	<u>Лимит</u>	254
20.5.4.	<u>Провизија</u>	255
20.5.5.	<u>Профитна провизија</u>	256
20.6.	<u>Основна документација во реосигурувањето</u>	257
20.7.	<u>Примена на клаузули во договорите за реосигурување</u>	259
21.	<u>ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ</u>	262
21.1.	<u>Типови договори за реосигурување</u>	262
21.1.1.	<u>Квотно реосигурување</u>	263
21.1.2.	<u>Начин на пресметка на премија за реосигурување</u>	264
21.2.	<u>Ексцедентно реосигурување</u>	264
21.2.1.	<u>Лимит на ексцедентниот договор за реосигурување</u>	265
21.2.2.	<u>Недостатоци на ексцедентниот договор за реосигурување</u>	266

<u>21.3.</u>	<u>ВИДОВИ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ СПОРЕД КРИТЕРИУМОТ</u>	
	<u>МАСОВНОСТ</u>	267
<u>21.3.1.</u>	<u>Поединечни (факултативни) договори</u>	267
<u>21.3.2.</u>	<u>Рамковни (генерални) договори за реосигурување</u>	268
<u>21.3.3.</u>	<u>Опциони договори за реосигурување</u>	268
<u>22.</u>	<u>НЕПРОПОРЦИОНАЛНИ ДОГОВОРИ ЗА</u>	
	<u>РЕОСИГУРУВАЊЕ</u>	269
<u>22.1.</u>	<u>ДОГОВОР ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ ВИШОК НА ШТЕТИ</u>	269
<u>22.1.1.</u>	<u>Договор за реосигурување на основа на вишок на загуби</u> <u>("stop loss")</u>	271
<u>23.</u>	<u>ПРЕМИЈА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ</u>	273
<u>23.1.</u>	<u>МИНИМАЛНА И ДЕПОЗИТНА ПРЕМИЈА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ</u>	274
<u>23.2.</u>	<u>ДЕПОЗИТНА ПРЕМИЈА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ</u>	275
<u>23.3.</u>	<u>ФИКСНА ПРЕМИЈА</u>	275
<u>23.4.</u>	<u>ТАБЕЛИ ЗА МАКСИМАЛНО ПОКРИТИЕ</u>	276
<u>24.</u>	<u>СРЕДСТВА НА ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	277
<u>24.1.</u>	<u>ФОНДОВИ ВО ОСИГУРУВАЊЕ</u>	277
<u>24.2.</u>	<u>ПРЕНОСНИ ПРЕМИИ</u>	278
<u>24.3.</u>	<u>РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ</u>	279
<u>24.4.</u>	<u>МАТЕМАТИЧКА РЕЗЕРВА НА ОСИГУРУВАЊЕ ЖИВОТ ??</u>	281
<u>24.5.</u>	<u>ПЛАСИРАЊЕ НА СРЕДСТВАТА НА ОСИГУРУВАЊЕ</u>	282
<u>24.5.1.</u>	<u>Специфичности кај вложувањата на средствата на</u> <u>осигурување</u>	286
<u>24.6.</u>	<u>ПОТРЕБНО НИВО НА МАРГИНА НА СОЛВЕНТНОСТ</u>	291
<u>24.7.</u>	<u>МЕТОД НА ПРЕМИСКА ОСНОВА</u>	292
<u>24.8.</u>	<u>МЕТОДА НА ОСНОВА НА ШТЕТИ</u>	292
<u>24.9.</u>	<u>ТЕХНИЧКИ РЕЗУЛТАТ</u>	293
<u>24.10.</u>	<u>ПРОВИЗИЈА ВО ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	293
<u>24.11.</u>	<u>ПРОТИВПОЖАРЕН ПРИДОНЕС</u>	294
<u>24.12.</u>	<u>ТРОШОЦИ НА ВЛОЖУВАЊАТА</u>	294
<u>24.13.</u>	<u>ДАНОЧЕН ТРЕТМАН НА ОСИГУРУВАЊЕТО</u>	295
<u>24.14.</u>	<u>ОСНОВНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ НА ДРУШТВАТА ЗА</u> <u>ОСИГУРУВАЊЕ</u>	296
	<u>БИЛАНС НА СОСТОЈБА</u>	297
	<u>ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ</u>	299
	<u>КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА</u>	301